

Locuint'a Redactorului

si
Cancelari'a Redactiunii

Strat'a Morariloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespondentii regulari ai „Federatiunii.“
Articlii ramisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Pre numeratiune
Pre trei lune . . . 3 fl. va
Pre siese lune . . . 6 „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „

Pentru Romanii:
pre an. intregu 10 Lei. = 16 d. v. a.
„ 6 lune 20 „ „ = 8 „ „
„ 3 — 10 „ „ = 4 „ „

Pentru insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. tacla timbrala pentru siese care publicatiune separatu. In Loculu deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costã 10 cr.

Pentru Tofaleni, nefericitele victime a le justitiei ung. si anumitu a le lui Carolu Apor cu mai incursu la Red. Federatiunii urmatoriele ajutorie:

De la D. Alesandru Nedelcu proprietariu in Pest'a, 10 fl. v. a. Toma Rosiescu, oficialu la ministeriulu de culte 1 fl.

Prin D. Nicolau Paladi protop. rom. gr. cat. de Crisiu-Repede, de la dsa 5 fl., Samuilu Paladi, maestru de posta in Boroda-Mare, 1 fl. — D. Vasiliu Cibenscu, notariu comunalu in Brate'a, 1 fl.

D'in Olomutiu (Moravia) Prin D. Ionu Arariu (Aranyosi) imp. reg. Capelanu militariu, de la dsa 10 fl., — de la D. Ionu Romanu locoten. primariu imp. reg. 2 fl. Sum'a (11+7+12 fl.) = 30 fl. v. a.

Pest'a, 6 nov. 25 oct. 1869.

Lupt'a in Dalmati'a curge cu una persistintia eroica d'in partea insurgentiloru. Trupele imperiale ce se transporta neincetatu la teatrulu luptei, persecutarea corespondentiloru tramisi prin unele diurnale pentru a raporta despre cele intemperate, mistificatiunile, dupa datina, ale diurnaleloru oficiali; tote aceste atesta, ca reulu este multu mai mare decâtu cum ni-lu areta perspectivele oficiali. Cumcã guvernulu d'in Vien'a este ingrigitu in gradulu supremu, se confirma prin impregiurarea, ca conventiunea austro turca relativa la operatiunile militari pentru oprimerea rescotei s'a inchiatu definitivu, inse in acãsta conventiune teritoriulu Muntenegrului nu este cuprinsu sub numirea de „teritoriu turcescu“; asidã dala Muntenegrulu este inchisu d'inpainte trupeloru austriace.

Afara de acãsta, foia oficiala „N. Fremdenbl.“ constata, ca guvernulu austriacu a cerutu concessiunea cabinetulu italianu pentru a potè transporta in Dalmati'a trupe prin teritoriulu italianu si ca in casulu concessiunei, guvernulu ar' tramite numai decâtu la loculu bataliei regimentulu imperialu de venatori d'in Tirolu.

Daca rescota d'in Dalmati'a n'ar' avè nece unu caracteru seriosu, daca invingerile trupeloru imperiale a supr'a insurgentiloru n'aru fi nisce fictiuni pure ale diurnaleloru oficiali, cum sè ne potemu ore esplicã pregatirile enorme, transportele neincetate ce se facu spre sugrumarea rescotei? Cum sè ne esplicãmu conventiunea cu guvernulu turcescu? Ace'a ce e mai curiosu inse este, ca câteva mii de insurgenti dau frontu armatei unui imperiu ce se numera intre poterile mari. Ori ca poterea fisica este nepotintiosa fatia cu poterea morale a unui poporu inspiratu de sentimentulu dreptulu sèu, ori ca rescota d'in Dalmati'a este alimentata de poteri straine. D'in doue casuri unulu. Noi credemu in poterea dreptulu contra poterei fizice si asidã sustienemu, ca poterea morale a Dalmatianiloru va prevalè asupr'a poterei armate austriace; ca ei Dalmatianii se lupta pentru drepturile lor; chiaru si caderea lor nu pote sè fia decâtu gloriosa.

Cu acãsta nu voimu sè dicemu, ca ne pare bine: daca sangele nostru se sacrifica contra Dalmatianiloru, noi voimu a intielege, ca acestu sacrificiu este inzedaru si ca, mai eurendu au mai tardiu, lupt'a Dalmatianiloru trebe sè aiba rezultatulu de a si fi cascigatu drepturile ce ei le rechiamo. Este una idea ratecita a crede, ca astadi poporele se guvernã prin sabia, este lucru inumanu a folosi arm'a de feru pentru a sugrumã opiniunea publica, ca-ci adeverat'a poterea a statulu este asta di opiniunea publica. A respectã acãsta opiniune publica, este a guvernã bine.

Daca cine-va ar' estirpã pre unu poporu pana la ultimulu individuu, singuru d'in caus'a, ca nu voiesce a suferi opiniunea ce se manifesta in acelu poporu, n'ar' comite elu ore crim'a cea mai orribila? N'ar' fi elu elu ore una fera selbatia?

Daca poporele nu voru servi decâtu de vile instrumente in man'a celoru puternici, sortea lor va fi mai miserabile decâtu a animaleloru irrationabili.

Trupele imperatesci si insurgentii d'in Dalmati'a potu sè se omora, potu sè se macelaresca; perderea lor va fi inse imprumutata. Rescol'a se pote chiar' si sugrumã prin sabia: si voru inse Dalmatianii atunci multumiti? Sèu incepe-se-va omorulu de nou? Ce scopu se va ajunge cu acãsta?

Intr'adeveru, daca guvernulu austriacu va asteptã pana ce rescota d'in Dalmati'a se va estinde preste totu imperiulu; daca guvernulu va asteptã pana ce tote poporele nemultumite voru prinde arm'a pentru drepturile lor; atunci viet'a nostra in Ostrunguri'a ar' fi una tragi-comedia.

Noi credemu, ca guvernulu nu va asteptã acestu tempu si ca va respectã opiniunea publica a poporeloru. Atunci poterea dreptulu va invinge.

Despre stergerea timbrului diurnalisticu.

Sub acestu titlu cetima in „Hon“ unu articlu d'in pen'a deputatulu Colomann Toth, care desfasura cu multa justetia nedreptatea ce se face diurnalistiloru si publiculu prin sustienerea timbreloru de diurnale; dreptu-ace'a, ca on. nostri lectori sè si-pota formã idea despre acea sarcina nedrepta, care impedece multu prosperarea diurnalistice in Ostrunguri'a, publicãmu estrasulu acelu articlu:

„In Angli'a tote cestiunile, in ainte de a fi presintate camerei, se discuta prin diurnale; barbati despecialitate desbatu-cestiunea, ca legislatori sè se pota orienta, fiindcã necã ei nu potu fi a-totu sciutori, si prin orientarea ce li se dã devinu capabili pentru a judecã obiectiv si a votã d'in convingerea propria asupr'a cestiuniloru mai putienu studiate.

„Ventillatiuni de aceste nu sunt de prisosu adese ori chiaru si pentru capacitate mai emininti.

„Daca, de exemplu, ventillãmu cestiunea stergerei timbrului de diurnale in ainte de ce s'a pertractatu in anulu trecut, se pote, ca ministrulu nostru de finace Lónyay inca n'ar' fi spusu camerei, ca foiele de septemana si cele beletristice nu solvescu tacla timbrala, pre ele nu este timbru. Pentru ca diu, si acele sunt timbrate, ba chiaru si alte tipariture innocenti; ba sum convinsu, ca de-cum-va diurnalistii aru portã sudarie de papiru ca japansii, acele inca n'aru scapã de stampa.

„In bugetulu financiaru vedemu stralucindu inca positionea: timbru de diurnale . . . 140.000 fl. Mi pare forte rev, ca dlu ministru nu s'a induratu a specificã timbrele de diurnale; fiindu ca timbrele de diurnale, cari noi voimu sè se sterga, nu aducu venitu mai mare de 80—85 mii florini; cea-l alta parte a venitulu ese d'in competintia de 30 cr. dupa anunciuri, carea noi inca o lasãmu neatinsa si pentru venitoru

„Cei 6000 florini specificati mai la vale in bugetu, pentru timbru de anunciuri, se potu numi mai cu dreptu euventu tacla pentru timbre de placate. Deci, repetiescu, stergerea timbrului de diurnale aru imputicã numai cu 80 mii fl. veniturile statulu. Deficitulu acestu a s'aru potè acoperi mai lesne prin acelu puntu alu espunerci fin., care constata la 40 mii venitulu timbrului de cãrti. Daca vomu duplicã timbrulu pentru cãrti (de joc), sè nu ne tememu, ca voru trece mai putiene de cãtu mai inainte; si estu modu aru mai remanè de suplenitu 40 mii fl. Sum'a acãsta se va acoperi prin trecerea mareloru postali, care de siguru se va urcã; pentru ca, stergundu-se timbrulu de diurnale, aceste voru deveni mai estine, si numerulu prenumerantiloru va cresce.

„Timbrulu de diurnale necãtore n'are mai putienu intielesu de cãtu la noi. Intielegu pentrece dlu Baeh a introdusu timbrulu de diurnale. Elu tienù inaintea ochiloru numai Vien'a. Vien'a este una cetate mare, unde numerulu prenumerantiloru localu se urca la sute de mii; si dupa ce acesti-a nu solvira pentru marce postali, intro-

ducerea stampe de diurnale a ayutu ce va ratione economicã; caus'a necesulu nostru inse este impregiurarea, ca mass'a prenumerantiloru nostri locuesce in provincia, si diurnalistice'a nostra este ingreunata cu doue soiuri de timbru, cari, la foiele de tote dillele, receru de la fia care abonatu cãte 6 florini.

„Nu bucurosu desvelescu trist'a stare a diurnalisticei nostre, dar' trebe sè o facu, ca publiculu nostru sè-si pota formã conceptu despre nedrepta contributiune ce apesa diurnalele nostre.

„Sieste d'in 9 foie cotidiane magiare a deficitu*) sèu sunt sustienute prin miclele actiunariiloru, si totu-si aceste foie sustienute cu sacrificie continue, aceste sermane foie ingreunate cu deficite insemnate, tote solvescu statulu la anu cãte 10—15 mii fl. pentru timbru.

„Nu este ore acãsta uciderea diurnalisticei nostre? „Era ce se atinge de literatur'a nostra bibliografica, ca, potemu dice, nece nu mai esiste; Sigismundu Kemény intr'unu articlu mai prospetu alu sèu asemenãstarea nostra literara cu corulu lui Haydn, membrii carui-a dupa cantarea ultimei simfonie si-au deposu unulu cãte unulu instrumentulu, stingundu luminele, pana ce in fine insu-si Haydn stinse ultim'a facia.

„Unic'a foia (ung.) beletristicea de tote dillele solvescu statulu pentru timbru 9 mii fl.

„Americ'a are 5200 foie, singura cetatea Boston 200. In Ungari'a aparu la 60—70 foie.

„In Americ'a inse nu existe timbrulu de diurnale, dar' si in Europ'a afara de Austri'a, abidã se mai pote asã. Olandi'a desfiintã estimpu timbrulu de diurnale, si, precum ni spune una foia oficiala a guvernulu francesu, se va sterge nu preste multu si in Franci'a.

„Numai la noi se mai asã omeni, cari voiescu a sustienè, intre nimernicele nostre raporte literarie, timbrulu diurnalisticu, ca vegetarea putieneloru nostre diuarie inca sè devina imposibile. — Sèu crede cine-va, ca organulu celu mai mare (Pesti Naplo) alu majoritatii, si-a cassatu numai de flori de cucu editiunea de s'ra, si nu pentru ca bugetulu sèu nu poteã suportã spesele ei?

„Dar' multi se temu, ca, stergundu-se timbrulu de diurnale, diuariele s'aru immulã pre tare, si literatur'a demagogica si a pascuileloru aru cascigã. Temerea acãsta este cea mai neintemeiata. Literatur'a de natur'a acãsta se incuiba tocmai in foiele de septemana, cari sunt mai putienu ingreunate cu timbru. — Dupa intiept'a nostra lege de timbru trebe sè edãmu foiele nostre numai totu in a opt'a si nu in a siette-a d'i, si atunci tergulu este liberu, nu este timbru de diuarie, atunci ori-cine pote pasquillã si communisã gratis.

„D'in contra, prin stergerea timbrului diurnalisticu, press'a de frunte se va liberã. Voiu citã, in privintia acãsta, un'a d'entre celomai oneste foie d'in strainetate, „Magazin des Auslandes“, care, intr'unulu d'in ultimii sèi numeri scrie asidã: „Stergundu-se timbrulu de diurnale, acãsta „Tax on Knowledge“ (tacla sciintiei) — pre cum o numescu anglesii darea, ce casiuna scumpetea producteloru spiretuali — diuariele d'in Angli'a si Irlandi'a s'au tiparitu in 1830 aprope in 39 milioane de esemplarie, care numeru s'au urcatu in 1868 la 2500 milioane esemplarie. Resultatulu acestei sporiri este imbucuratori, foiele principali, cari prin stergerea timbrului devenira mai estine, se cosera din publicitate literatur'a triviale, care inveninã moral'a publica si respandì superstitiuni si concepte ratecite, si, lingusindu passionile multime, o agitã. Literatur'a triviale nu numai deveni restrinsa, ci si perdù intregu terenulu.“

„Prin stergerea timbrului diurnalisticu publiculu aru

*) Ce se dicemu despre foiele nostre romane?

cascigă mai multu, pentru că atunci fă-care editoriu si-aru tiend de detorintia a reduce pretiulu abonamentului cu atât a, cu câtu spesele i-au scadiutu prin stergerea timbrului; si carele ar fi destulu de neghiobu a nu face acést'a, ar' deveni opresu prin foiele mai eftine.

„Literatur'a periodica aru cascigă numai mediu-locitu prin sporirea abonatorilor sêi, — are ore guvernulu cuventu sê impedece acést'a? că-ce prin scolele nostre promovemu numai educatiunea venitorului, ér' educatiunea presintelui se mediu-locesce prin literatura.

„Trebue sê nu uitămu servitiile, cari literatur'a le au procuratu natiunei in cei 17 ani ai asuprirei nostre. Nu sciu diu — dîse mai de-una-di unu deputatu aretandu la scaunele ministeriali, vedè-amu ore adi aceste 9 fotole de purpura, daca „palid'a“ nostra literatura ni-aru fi lipsitu.

„Cu ocaziunea pertractarei d'in anulu trecut, afara de ministrulu financelor, nu s'an aflatu vre-unu reprezentante, care sê fia pledatu pentru sustinerea timbrului pentru diurnale; insu-si dlu ministru de fin. ni a datu sê sperămu stergerea lui. Cu ocaziunea votarei nominali asupr'a proiectului pentru stergerea timbrului diurn. s'au dechiaratu pentru stergere: intréga stang'a, toti membri ministeriului cultelor, câtu adeca se aflau in camera, toti deputatii de nationalitate sasésca si multi d'in membrii mai insemnati ai dreptei, pre sum Ferd. Zichy, Pulszky, Juszt, Király, Tury, etc. Éra eei ce votara contr'a, respingundu cu una majoritate de 19 voturi proiectulu, s'au excusatu, că au votatu contr'a numai pentru că propunatoriulu a cerutu, ca desfiintierea timbrului sê se faca la inceputulu anului 1870, si că prin urmare ei n'au voitu a se amestecă in afacerile camerei presinte.

„Motiunea se va face acum pentru an. 1870, si estu modu si acea unica exceptiune îndéta, deci cine se mai pote indouî despre favoritoriulu resultatu alu pertractarei?“

De pre campulu bataliei dalmatine.

„N. W. Tgblati“ descrieă mai alalta-eri cu nesce coloru forte triste starea trupeloru imperiali, cari devenira nepotintiose intru atăta-a in câtu oficiarii nu potura sê le conduca contr'a inimicului. Cum se pote acést'a, caudu numerulu soldatiloru imperiali, dupa cum se crede, mai că este mai mare de câtu alu sufetelor dalmatine? Fatigie grele ruinara poterile fizice ale armatei imp., éra tactic'a insurgentiloru nimici poterea ei morale. Că-ce este lucru intru adeveru mai usioru a curatî de inimi una strada subsidiata cu glontie d'in feresti, d'in celarie si de pre acoperementulu caselor, decătu a se luptă cu inimiculu intre munti. De aci ni potemu esplică,

cum una insemnata potere armata nu este in stare a invinge, in tîmpu aproape de una luna, pre unu micu poporu rescolatu. De almentre insurgentii au consciintia scopului pentru care se lupta, pana ce soldatii se lupta pentru că li se poruncesce.

Este lucru tristu a vedè, dîce unu corespundinte — cum copilulu desiertelorungure, inde-satu in cioreci strimti, se trudesce a se urcă la munte, pre stance si p'intre spini, si cum recade ustenuit, ranitu, cu ciorecii si botinele spintecate etc.

Unu telegramu mai nou ni spune, că comenele Ubl, Verblie si Sisic sunt aplicate a se supunc. Nu scimu câtu este adeveru in scirea acést'a; ce scimu este, că positiunile cele mai importante sunt ocupate si sustinute de insurgenti, si comunicatiunea intre Morlaci si intre Munte-negreni, Hercegovini etc. nu se pote impedece decătu de pre teritoriulu turcescu. Trece-va arma'ta imperatésca pre teritoriulu Muntenegrolui, care nu se mai considera de vasalu Turciei? Inca nu e siguru. . .

Camer'a reprezentatoru Ungariei.

Siedintia de la 3 noemv re.

Presedintele Somssich deschide siedintia la 10¹/₂ ore. D'in partea guvernului sunt de fatia ministrii: Mokó, Horváth, Eötvös, Bedekovics si Gorove.

Dupa autenticarea protocolului siedintiei trecute, presedintele anuncia urmatoriile scrisori incurse: unu protestu contr'a deput. Halász d'in cerculu electoralu Dabas; declaratiunile, prin cari deputatii Mironu Romanu si Ioanu Pász télyi si-deponu mandatele. Se ordina deci alegeri noue in cercurile electorali Chisineu (cottu Aradu si Muncaci (cottu Beregh). Se dá concediu mai multoru deputati si se citescu petitiunile incurse, cari se transpunu comisiuniloru respective.

Ludov. Papp interpeleza pre ministrulu de interne 1. Pentru ce nu se mai predau natiunei secuiesci edificie militare d'in Kézdi-Vásárhely, Csik Gyergyó, etc.? Are ministrulu intentiunea de a face dispusetiunile necesarie, ca numitele edificie sê se predè sceuiloru?

Col. Tiszza presinta unu proiectu de con-clusu, ca camera sê desaprobe procederea ministeriului, că-ci a transmis in cottulu Heves unu comisariu regescu. Se va tipari si distribui.

Cont. Mikó, ministru de comunicatiune, respunde la interpelatiunea lui Simonyi, că este gata a publică conventiunile relative la comunicatiune, inchiate inainte de er'a constitutiunale; inse publicarea lor se va amenă pana ce se voru traduce in limb'a magiara d'in cea francesca si italiana.

Simonyi este multumitu cu respunsulu ministrului.

Se cetesce a trei-a ora proiectulu de lege a supr'a pensuarii judecatoriloru si a oficialiloru judiciali, si se primesce cu mare majoritate (intrega drept'a si câtu-va membri d'in stang'a.)

Camer'a trece la alegerea a câte unu membru pentru comisiunea de imunitate, comisiunea pentru diurnu, comisiunile I, V, IX, si a cinci membri pentru comisiunea insarcinata cu esaminarea socoteleloru. Resultatulu alegerei se va face cunoscutu in siedintia urmatoria.

Ordinea dîlei: Desbaterca generale a supr'a proiectului de lege relativu la abrogarea pedepsei corporali.

Col. Széll, raportoru alu comisiunei centrale, espune, că comisiunea a primitu proiectulu mai completu alu ministrului Horváth si a respinsu pre alu lui Irányi.

Vorbescu Horváth ministr. si dep. Irányi, spriginindu-si fă-carele proiectulu sêu.

Fr. Déák apera proiectulu ministrului, inse doresce ca sê se aduca proiecte de legi speciali cu privire la „actus minoris potentiae“ si la vatemarea de onore.

Csernátony respinge invectivele lui Irányi si ale altoru-a, cum că pedeps'a trupesca ar' fi fostu una macula in legislatiunea magiara, că-ci fustigatiunea existe pana asta-di in Angli'a.

Dan Irányi respinge acusatatiunea, că elu ar' fi numitu barbara pre natiunea magiara. Elu va luă parte la desbaterca speciale a proiectului ministeriului. (Aprobare generale.)

Col. Tiszza doresce ca votarea sê se intemple cu privire la intregu proiectulu; comisiunile se voru face la desbaterca speciale.

La intrebarea presidentului, proiectulu ministeriului se primesce de cătra majoritate.

Urmandu desbaterca speciale, se primescu cu unele modificatiuni §-ii 1—7, éra §-ii 8—13 se omitu cu unanimitate. Ultimii doi §-i se primescu fără vr'una modificare.

Se publica urmatoriile doue legi sanctionate: Supplementu la art. VII d'in 1868 si Conventiunea postale inchiate cu Serbi'a.

Siedintia se inchiae la 2 ore d. m. in siedintia urmatoria se va pertracta proiectulu de lege relativu la libertatea religiuaria.

Siedintia de la 4 noemv re.

Presedinte: Somssich. Notariu: Colomanu Széll. D'in partea guvernului: ministrii Paulu Rajner, Lónyai, Eötvös, Gorove.

Dupa autenticarea protocolului siedintiei ultime, se comunica resultatulu votarei d'in diu'a precedente, a nune se alesera: in comisiunea pentru imunitate: Bela Perczel, in comisiunea pentru esaminarea diurnalului: Emericu Hodossy, in a V-a comisiune esaminatoria: Tadeu Prileszky, in a VI-a: Ladislau

voru fi scapatu ei d'in vedere, si cele pre cari loru nu le-a fostu datu a le cunosce. Tesaurulu de documente in 3 tomuri si alte publicatiuni istorice, esite pana acum d'in condeiulu dtale, au datu ocaziune publicului nostru ca si celui strainu, pentru ca sê prevéda ceea ce mai are sê astepte de la dta, éra membrii acestei societati academice au fostu convinsi indata de la inceputulu activitati sale, cum că dta trebue sê ocupi locu in midiu-loculu nostru. Totu d'in aceste cause eră lucru firescu, ca si compunerea biografiei lui George Sinciu sê o asteptămu de la dta. Ai corespunsu si acestei misiuni intr'unu modu, in câtu sê avemu d'inaintea ochiloru nostri spirituali imaginea autentica a istoricului, literatorului si totu-de-odata martirului George Sinciu.

O singura indoiéla s'ar' mai potè destéptă in spiritele nostre, o indoiéla, in faci'a carei-a trebue sê se opresca fă-care omu insetatu de adeveru; éra aceea este, ca nu cumva biografulu, ori istoriografulu, preocupatu si elu intr'unu modu séu altulu, sê fi fostu prea partinitoriu pentru persona singuratica si prea severu cătra societatea, in midiu-loculu carei-a vietuise acea persona. Cu acést'a reflesiune a mea voiescu a-ti rechiamă in memoria unele opiniuni, cari s'au sustienutu intr'unu tîmpu despre barbatulu glorificatu de dta, că adica acela ar' fi fostu unu romanu prea infocatu; că prea ar' fi voitu sê intorca lumea cu degetulu; că se încercă sê delature mai multe institutiuni asupritorie si forte funeste, elu singuru cu umerii ca de unu Titanu si asié mai departe.

Fiindu-că inculpări de natur'a acestoru-a se audira si mai tardiu aruncandu-se nu numai asupr'a istoricului George Sinciu, ci si asupr'a unoru sucesori si, déca voiti, adepti de ai lui; fiindu-că de alta parte in dilele nostre a inceputu a se formă o scola asiă numita a cosmopolitoru, cari si batu jocu de ide'a nationalitati, pre care nici că o pricepu de locu, eu credu, domnulu meu, că este bine a constată, cumcă pre câtu George Sinciu ca romanu a sciutu a se inaltea in tota vietia sa mai

FOISIORA

Societatea Academica Romana.

Siedintia publica d'n 14. sept. 1869.

(Urmare.)*

La discursulu dlui Papiu asupr'a lui George Sinciu, d. G. Baritiu a respunsu:

„Domnule!

„In istoria poporeloru vine adesea câte unu periodu de tîmpu, d'in carele, cunoscundu cine-va pre deplinu victi'a unui-a séu unoru barbatu, cari au condusu afacerile si destinele unei tiere séu natiuni, cunosce totu-de-odata aproape si istoria acestei-a.

Acelu barbatu romanu, care va fi in stare de a compune biografiile cunoscutiloru triumviri: Samuilu Miculu, George Sinciu si Petru Maioru, pre unu periodu rotundu de ani cincideci, incepundu adeca de la anulu 1770—1820, acelu-a ne va dá chiaru in aceste biografie istoria poporului romanu d'in patri'a, in care s'au nascutu si in sinulu carui-a au lucratu ei in acela-si periodu de ani 50.

Déca pres'a pre tempulu aceloru triumviri ar' fi fostu suferita a se miscă celu puciuu in cerculu, in care i eră iertatu a se miscă cu 20 de ani mai tardiu in acele tiere, atunci deslegarea susu atinsei probleme ar' fi usurata in mare mesura, pentru că in acestu casu ne amu află in una posesiune a unui numeru considerabilu de documente, cari, dupa ce nu se pastrara prin presa, au si disparutu cu totul d'in scrinele privatiloru, éra altele tocmă si d'in archivele publice.

Acést'a impregiurare luata in de aproape consideratiune, ni-dă mic criteriu, dupa care amu sê apretiezu

*) A se vedè nr. 116, 117, 118, 119, 120 si 121.

cuprinsulu meduosului si elocente'ni discursu, pe care lu audiram d'in graiulu dtale, dle Papiu.

De unde acea abundantia de date istorice, culesc cu atăta grige si critica? De unde acea petrundero agera in natur'a evenimentelor d'in secolulu espiratu, petrecute in acele tiere, in cari istoria d'in acelu secolu si d'in acést'a alu nostru inca nu este scrisa, ci ablu adumbrita in câte-va liniamente destulu de usiore? Respunsulu ce mi-potu dá la intrebări de natur'a acestoru-a este, că unu barbatu incalditu si condusu de acela-si spiretu sacru, de care fusese condusu si celu preconisatu de d'insulu, nu află repausu, pana nu strabate in fundulu adeverului. Acést'a vointia de feru te a condusu si pe dta, pentru ca, incepundu d'in anii juniei si pana in tempulu de fatia, sê sacrifici dile si nopti, bani si sanetate, spre a strabate prin locurile, pe unde credeai, că pote sê sté ascunsu adeverulu istoricu pentru natiunea nostra. Dupa ce adica in anulu 1852 fiindu in Vien'a, prin lucrările istorice publicate atunci, ai datu prim'a proba, că esti determinatu a calcă pe urmele barbatului, a carui panegirica o ai facutu asta-di, curendu dupa aceea ai trecut in Itali'a, adica in acea tiéra, pe alu carei pamentu luase si George Sinciu aspiratiunile si — de nu me inielu cu — chiaru primele informatiuni autentice atătu despre originea natiunei, câtu si despre sorgintile cele mai copiose, d'in cari s'aru potè serie candu va istoria Romaniloru si a pamentului locuitu de acestu poporu. Cu atătu inse nu te ai indestulatu, ci precum George Sinciu in cursu de ani 34 cercetase mai multe bibliotece si archive d'in imperiu, precum elu — impluse diece (ladi?) de tomuri cu documente istorice culesc d'in tote unghiurile, — intocmăi dta convinsu, că o vietia de omu nu pote fi de ajunsu, necum a compune acea istoria, dara nici macaru a culege materialulu necesariu la radicare a unui monumentu nationalu atătu de maretu, ai mersu totu pre urmele lui George Sinciu si ale contimporaniloru sei, pentru ca sê aduni la unu locu totu ce

S z a t h m á r y, in a IX-a: Ioan H ó r v á t h, in comisiunea pentru esaminarea socotelor: Paulu M a d o c s á n y i, Tóma P l a c h y, Eug. Z i c h y, Ed. K u b i n y i si Virg. S z i l á g y i.

B o h u s, G h y c z y, O l á h si J a n k o v i c s prezinta petitiuni; celu dantăiu in caus'a relutiunei urbariali, ceia-l-alti pentru desdauzarea unoru sume de bani unguresci d'in 1849. Asisderea Irányi pentru abrogarea pedepsei corporali si enunsierea libertății depline religiuaric.

Nic. F e j é r interpeleza pre ministrulu de finanic pentru amenarea construierei liniei ferate Hatvan-Szolnok si punerea ei in lusrare câtu mai in graba.

Respundiendu ministrulu Lonyai, că edificarea se va incepe indata dupa terminarea lucrărilor preliminară la ministeriulu de comunicatiune, Fejér cere, ca interpeleatiunea să se comunice ministeriului de comunicatiune.

Tadeu P r i l e s z k y interpeleza pre ministrulu de finantie in caus'a crisei de bani ce amenintia industri'a si cere desluciri despre dispusetiunile ce s'au facutu si au a se face pentru delaturarea crisei.

L ó n y a y raspunde, că statele in cari infloresce industri'a si comericiulu — si apoi Ungari'a se tiene de aceste — nu potu fi scutiute cu totulu de crise pecuniaric. In Angli'a, statulu celu mai inaintatu in industria si comericiulu, se intempla asemene crise mai la fia-care alu die cele-a anu si in tempulu mai nou chiaru si la alu cincelea anu, d'in cauza că câte una data spiritulu de intreprindere este esageratu, si asidè banii, cari aru trebui să remana in circulatiune, devinu immobili, asidè dîcundu, legati prin escesulu intreprinderiloru. Esperienti'a dovedesce, că in asemene impregiurări crisa este potentiata prin neincerdere. Guvernulu nu pote vindecă acestu ren in modu directu, reulu si-are remediulu in sine, adeca perderile urmate d'in caus'a crisei reducu intreprinderile escesive intre marginile loru naturali, increderea se restitue d'in ce in ce si intreprinderile bine intemeiate potu calculă era-si la credeta. Apropiandu-se crisa, guvernulu a facutu dispusetiunile possibili, in urm'a caroru-a dotatiunea bancei filiali d'in Pest'a s'a immultitu cu mai multe milioane; afara de acést'a ministeriulu de finanic a reescomptatu cambie in suma de mai multe milioane. Oratorele recunosce că crisa dureza si asta-di si că mai multe intreprinderi industriali rechiama subventiuni. Cu privire la acestu scopu, s'a consultatu ieri d'impreuna cu ministrulu de comericiu cu cei mai eminenti membri ai camerei comerciali. Avendu ocaziune a dispune de sume de bani, cari prin locarea loru nu voru fi periclitati, ministeriulu de finanic va fi gat'a a veni intr'ajutoriulu unoru intreprinderi industriali, inse guvernulu nu pote să face

acést'a decétu prin una garantia deplina, că statulu nu va suferi daune, si că si-va rescapetă banii cu punctualitate.

P r i l e s z k y este multiumitu cu acestu respunsu.

L ó n y a y raspunde apoi la doue interpelatiuni, un'a a lui Irányi, alt'a a lui Jókai, in caus'a bancei. Guvernulu inca vede lips'a unei bance, inse la resolverea acestei cestiuni nu este vorb'a numai de „quid iuris“ ci si de „quid consilii.“ Chiaru si autoritătile teoretice sunt de diferite opiniuni a supr'a banceloru pentru note, in prasse inse greutate este cu multu mai mare. Ca omu privatu, oratorele spriginesce libertatea banceloru, ca ministru inse se absteine de a aplică acestu principiu inainte de resolverea altoru cestiuni prealabili. Ministrulu prezinta in acést'a afacere urmatoriulu proiectu de conclusu: „Diet'a esmite una comisiune speciale carea, ascultandu pre capacitătile in sciinti'a comerciale si industriale, cu privire la valut'a de asta-vi, la impregiurările factice, la crisa actuala de bani precum si la caus'a ei, va emite una opiniune in privint'a dispusetiuniloru legislative, cari sunt a se face in cestiunea bancei de note pentru intemeierea unui creditu solidu si independinte alu tierei. In acést'a comisiune se voru alege d'in camer'a reprezentantiloru patru, éra d'in camer'a magnatiloru doi membri.“

Pertraterea acestui proiectu de conclusu se defige pre mane.

Daniel I r á y i voiesce, ca acést'a comisiune speciale să aiba mana libera, deci prezinta urmatoriulu proiectu de conclusu: „Diet'a esmite una comisiune speciale pentru ca, ascultandu pre barbatii mai eminenti in sciinti'a financiariloru, comericiului si industriei, să deë una opiniune motivata, că ce mesure legislative sunt de lipsa pentru independintia si soliditatea creditulu tierei. In acést'a comisiune se voru alege d'in partea camerei magnatiloru 4, éra d'in partea camerei reprezentantiloru 8 membri.“

J ó k a y si-espune parerile sale intr'unu discursu mai lungu. Aceste pareri se voru dà formulate ministrulu Lónyai, pentru ca să pota lua parte la desbaterea loru.

Presiedintele: Urméza desbaterea a supr'a proiectulu de lege relativu la libertatea religiuaric.

Vice-presiedintele Salamonu Gajzágó ocupa scaunulu presidialu.

Em. Hrabár, raportoru alu comisiunei centrali, espune, că comisiunea n'a aflatu de practicabilu acestu proiectu de lege si că, prin urmare, nu lu recomanda spre primire. Comisiunea este inse convinsa despre necesitatea

imperativa a recunoscerii libertății, egalității si reciprocității religiuaric, deci ea propune a se enunsiere prin conclusu, ca să se provoce ministeriulu pentru a presintă unu asemene proiectu de lege. Comisiunea se dechiara tot odata că, neavendu instructiune de la camera, n'a potu să pertrateza anti-proiectulu sectiunei VIII.

Dan. Irányi recomanda primirea proiectulu sên cu atăt mai vertosu, că-ei elu insu-si inca doresce a-lu emendă prin modificatiuni sub decursulu desbateriloru.

Col. Tisza nu primesce proiectulu d'in cestiune, că-ei referentiele diferiteloru confessiuni rechiama unu studiu multu mai seriosu, decétu ca să pota fi precisate in unu scurtu proiectu de lege. Asidè, de exemplu, abolitiunea simpla a scaunelor sacre ar' produce confusiuni nenumerate, că-ei nece partitele nece judii n'aru scî ce să face in procesele divortiali, cari pana acum'a s'au tienutu de competintia acelor scaune. Aceste consideratiuni sunt valide si cu privire la casatori'a civile si la manipuliunea matriculeloru prin organele civili, că-ei judii procesuali, cari si d'altminte sunt ingreunati cu afacerile a 30 - 40 de comune, nu aru potè corepunde si sarcinei de a manipulă matriculele. Una alta obiectiune contr'a proiectulu este, că elue neesecutabilu d'in caus'a că §. 12. dá potere legislativa ministeriului, acéa ce nu e corectu. Intonandu apoi, că cestiunea libertății religiuaric nu se mai pote amenă, oratorele prezinta urmatoriulu proiectu de lege despre libertatea religiuaric si a consciintiei:

„§. 1. Libertatea deplina a religiunei si consciintiei este garantata pentru fiesce-cine.“

„§. 2. Religinea nu face deosebire la exercitarea drepturiloru civili si politice; si d'in contra, religinea nu dispensa pre nimene de la implenirea detorintiloru sale cetatienesci.“

Oratorele dîce, că acést'a lege ar' fi destula pentru libertatea religiunei; apoi prezinta urmatoriulu proiectu de conclusu: „Ministeriulu este avisatu a propune sub acést'a sesiune unu proiectu de lege despre stramutarea aceloru legi in vigore, cari sunt contrarie egalității si reciprocității confessiuniloru; despre introducerea casatoricic civilu obligatorie; despre manipuliunea matriculeloru prin organele civili; despre abrogarea scaunelor sacre.“

Ministrulu E ö t v ö s spriginesce proiectulu de conclusu alu comisiunei centrali. Asisderea Paulu H o f f m a n n.

S z a t h m á r y apera proiectulu lui Tisza, că-ei prin acestu-a legislatiunea proclama numai decétu principiu libertății religiuaric, pana ce enunsierea acestui principiu este amenata prin comisiunea centrale.

Sigism. Popu spriginesce propunerea comis. cen-

presusu de ori-ce provincialismu angustu, marginitu, miopicu, egoistu, pre câtu elu si-a propusu a probă, că natiunea romana este un'a, că un'a i e limb'a, unulu si alu ei destinu, tocmai pre câtu elu se adoperase a demonstra dupa istoria, cumcă coloniloru lui Traianu nu le ar' fi fostu iertatu nici odata, nu le va fi iertatu nici in viitoriu a fi cosmopoliti, mai inainte de a fi si remanè romani intru tota poterea cuventulu.

(Va urmă).

Poesie poporali d'in Bucovin'a.

(Culese de Simeonu F. Marianu.)

Doine.

1.

Ploi'a cure, bade-aduna,
Esi Domnica si-i dá gura.
— Eu guritia cum i-oiu dá,
Că me temu că m'a muscă,
Si mamuti'a m'a 'ntrebă:
„Domnicutia, seléca,
Gur'avut'au tu ori ba?..“
— Am avutu mamutia, hêi
Si am dat'o la flecăi!...

2.

Frunzia verde cimbrisiorn,
Batea murgulu d'in picioru,
Dusu-m'am la mandr'a 'n doru.
Mandr'a cum me audiă,
Usi'a iute-o descuiă.
Eu in casa m'am veritu,
Gasii foculu desvelitu,
Si lemne nepuse 'n vétra:
Aferim, ca eră féta!...

3.

De la dealu prin secatura
Siuera-unu voinicu d'in gura.
Lu cunoseu pre siueratu,
Ca-i voinicu neinsuratu
Si de fete farmecatu
Cu turtitia
De la titie,
Cu peru galbenu d'in cositie,
Cu surele
Subtîrele,
Cu peru negru d'in sprincene
Cu otrava
D'in dumbrava
Si cu apa d'in Suciava,
Cu sulcina
D'in gradina
Si cu apa d'in fantana.

4.

Cātu e vér'a de frumosa
Eu n'am prinsu picioru de cósă,
Ce-am cautatu umbr'a de grosă
Si copil'a de-i frumosa.
Mititica, mititea,
Tu mi-ai fostu perirea mea.
Mititica, tica tica,
Tu mi-ai fostu perirea, mica.
Candu e omulu tinerelu,
Tinerelu si frumosielu,
Se tiene dorulu de elu;
Dara daca 'mbetranesce,
Si dorulu caletoresce.

5.

Pe uliti'a armenésca
Este-o siatra tîganésca.

Da la siatra cine este?

Badea calulu potcovesce,
Si loliti'a mi-lu privesce,
Cu gur'a d'abiè graiesce,
Cu ochii d'abiè privesce:
— Bata-te pust'i'a ciora,
D'ai gres' o potcoviora,
Sé viia baditi'a éra... .

6.

Mêi baditia, peru sucitu,
Siedi la noi dac'ai venitu.
— Eu n'am venitu ca să sîedu,
Ce-am venitu ca să te vedu... .

7.

Dumineca pe l'a prinsu
M'a ajunsu unu doru cu plansu,
Cum amu fostu, si ce-am ajunsu!
Me duceam la doru in casa,
Dorulu me puneă la mésa,
Eu manancu si mai remane,
Dorulu me cunosece bine,
Că mai amu pe ore-cine.

8.

Vin'o bade candu gandesce,
N'ascultă minciuni babesci.
Nu veni sér'a de vreme
Candu dusmanii taia lemne,
Dusmancele stringu surele;
Nu veni neci de cu séra,
Candu dusmanii stau p'afara;
Dar' vina la mediu de nópte
Candu dusmunii dormu de morte.

(Va urmă).

trali. Henszelmann, Ed. Kállay și Paulu Szontágh spriginescu proiectulu de lege alu lui Irányi.

Ioanu Krajcsik (preutu catolicu) respinge proiectulu lui Irányi prin unu discursu ce nu produse decâtu illaritate. Asiè, de esemplu, oratorulu afirma, că §. 4: „Cu privire la drepturile și detorințele lor, confesiunile și eclesiele sunt egali“ nu are nece unu intie lesu.

Ladislau Tisza, Emericu Ivánka și Ales. Horváth combatu in discursuri scurte argumentele oratorilor de parti'a dreapta și partenescu proiectulu lui Tisza.

Presedintele inchide desbaterea. 20 de deputati ceru votare nominale. Siedinti'a se inchiac la 2 ore d. m. Votarea se amena pentru siedintia viitoria.

Ce-va despre Dalmati'a.

Dalmatianii au fostu in cursu de sece marinari eminenti. Făra d'insii — dîce una foia ung. — Andreiu alu II. n'ar' fi potutu caletorî la Ierusalimu, Ludovieu I. n'ar' fi potutu ocupă Neapolea. Veneti'a detoresce insuleloru dalmatiane puterea sa și bagati'a comerțului său. Abiè este vre unu punctu mai importantu, facia de canalulu de Suezu, de cătu grup'a insuleloru dalmatine cu litoralulu croatu istrianu. Starea de adi a comerțului in Dalmati'a este in calea progresului. — Căndu ea scapă d'in manile franciloru și se reanessă cătra Austri'a posedea năi mai numeroase decâtu in ainte de resbelulu austro-francesu. Dalmati'a este una marea scumpa in coron'a imperiului ostrunguru, și ostrunguriloru nu li aru veni nece-de-cum bine la socotela alipirea ei cătra miculu Munte-Negru, și de ac'a voiescu a trece pre teritoriulu turcescu, ca sê pota impedece manoperele straine, cari alimenteaza flacarele in muntii peninsulei dalmatine. — Dar' reu calculéza stapanii ostrunguri, că-ce punendu pitiorulu pre pamentulu turcului, in locu de a stinge foculu in buc'a Cattarului, voru aprinde rógulu cestiunei orientale.

Si ce dîce ungurii cu privire la revolt'a dalmatina? „Dalmati'a se tiene numai de jure de Ungari'a, de facto este a Austriei. Stinga foculu cei ce l'au aprinsu, și lu stinga pre spesele proprie, noi nu vomu da nece una pară!“ Acestu-a este punctulu, d'in care ungurii se vedu a privi crampitiile d'in Dalmati'a. „Angli'a are pre Oceanulu atlanticu doue insule (Zeland'a-Noua) — ni spune una foia ung. — despartite prin strimtoarea Cook s'au descoperitu in 1642 prin marinariulu olandesu Tasman. Anglesii sunt cei mai isteti colonisatori, ei plantara una colonia și in Zeland'a Noua. Coloni'a comandu la ajutoriulu patriei mame incepù resbelu cu indigenii, in urm'a carui-a i erà lesne sê ocupe intregu pamentulu indigeniloru. Asiè ce-va s'a intemplantu și in Europa civilisata, anume cu Tofaleni in Ardealu. Celuce are puterea, — dîce totu aceea foia ung. — nu cêrca in legile umanitatii titulu dreptului sêu. Princiulu Newcastle, ministru alu coloniiloru dède dreptu cuceritoriloru in 1863, dar' prin acést'a nu melioră starea insulei. Guvernulu anglesu și opiniunea publica se intreba inse adi, de are patri'a mama detorinti'a de a portà rolulu gendarmeriei in insula și a eternisà prin acést'a turburarea pacci publice? Lordulu Granvillesir Bowen scrisu guvernului Zelandei-Noue că va rechiamà militi'a de acolo, și că coloni'asêu trăsca in buna pace cu indigenii sêu sê se ingrigesca ea in sa și de apărarea sa.“

Unele observari la asentarea d'in 1869.

Tote apucaturele fratiloru magiari ne documenteaza invederatu, că suntemu in ajunulu unei schimbări, alu unci crise de multu prevediuta d'in partea celoru cauti și atenti la evenomintele de tote dfilele. Ungurii, in locu de a se impreteni cu Romanii, se instramedia de ei, și dienu, li pote parè reu mai tardiu. Dara lasa, cugeta fratiunguri, avemu concessiunea pre inalta de a ne provede cu honvedu. Ei bine, nu cugeta ore d'insii și altu ce-va, adeca celu ce pre gratiosu li-a concesu Honvedismulu, lu pote și desfiintia cu una trasura de pena ca si legile d'in 63-4?

Dara sê concedemu, că honvedismulu va susta, pre cătu tempu va susta și Ungari'a; totu-si aru fi consultu, sê se folosésca intr'unu modu justu de acést'a facultate, și sê se tiena de lege, cu tote că la crearea acelei a nu s'a pre luatu in consideratiune interesulu moralitatii. Pen-

tru că, daca legea ungresca nu scutesce nece clerulu teneru, ba nece pro cleru chirotonitu, ce va fi cu moralitatea? An cugeta legislatorii unguri că unu clericu acumu absolutu in scientiele teologice cu moralitatea receruta unui pastoru sufletescu, mergandu numai chiaru și la exercitiu cu mesce omeni cu moravuri rele, ore intorcandu-se de acolo și suscependu conducerea spirituale a poporului concediutu lui nu se va implini dical'a, că o c e a s i o f a c i t f u r e m? Legea dice apriatu, că unieulu fiu, deca tata-sêu e in etate de 60 ani, e scutitu; afara de ac'a celu ce e singuru fără parinti, fara frati și are moșia, platesce contributiune, suporta greutatile comitatului și alte asemenea, e scutitu de la militia; și totu și câte casuri s'au datu numai in Clusiu, unde s'au inrolatu și de ac'e-a, cari suntu intre asemenea conditiuni. Si ce va fi acum d'in ereditatea respectivului? Legislatorii voru dîce pote că respectivii voru fi obligati numai la exercitiu. Ei bine, da de va cadè tempulu exercitiului togma pre lunele de véra, candu e mai ocupatu economulu? apoi pote veni de la exercitiu precandù semenaturele lui voru deveni prada tempului de o parte, era de alt'a viteloru.

Dara sê nu vorbescu fără exemple D'in Siardulu Ung. s'a inrolatu unu teneru, Georgiu Delanu, care acum e casatoritu de 4 ani, și n'are pre nime decâtu una sora vedua cu 6 prunci in altu satu, pre care elu o tiene, asiè dara prelunga ereditatea propria mai luera și prea soru-sa și acuma e honvedu; consuna ore fapt'a acést'a cu legea? — Dara notariulu comunale l'a indulcitu pre bietulu fetioru cu ac'a că nu va fi in veci soldatu și pentru ac'a nu i a facutu nece reclamatiune dupa prescriesele legi, éra candu l'a inrolatu, fiindu de facia, nu si a cascatu gur'a nece cu unu cuventu.

Esemples de aceste, contrarie legii suntu destule; asiè s'a intemplantu cu unu teneru d'in Vist'a, asiè cu altulu d'in Popfaleu care a nebunitu d'in superarea cea mare, nime nu-lu pote aduce de pre otaru. Sê mai mentionezu și abusurile ce s'au facutu d'in partea unoru oficialisti? Fetiiorulu judelui comunale d'in Zam-San-Craiu la prim'a visitatiune s'a aflatu de neaptu de servitiu, s'a chiamatu și la supervisatiua, și éra s'a aflatu de necapace, și fu indrumatu afara; dara ce se intempla? vice-comitele Gyarmati Miklos face unu semu comisiunei visitatorie, și respectivulu jude in minutulu urmatoriu se citeza de nou cu fetiorulu, inroledia ca capace de servitiu care se dupa vointi'a v.-comitelui Gyarmati. Acést'a mi o a spusu insu-si judele respectivu Onutiu Florea. Asemenea a patitu și fiulu preotului emeritu d'in Finciu.

Pre aici acumu, dupa una scetata continua, au inceputu ploile de toamna. Economii se bucura, că-ce voru potè semenà.

P. T. P.

VARIETATI.

* (Majestatea S'a) a concesu numirea Dloru canonici: Timoteu Cipariu de can. lectoru, Constantin Pappalvi de can. cantoru, Ioanu Fekete (Negrutiu) de can. custode și Ioanu Chirilla de canonicu scolaru la capitulu gr. cat. romanu de Alba-Iulia, și a intaritu alegerea lui Stefanu Manfu de canonicu cancelariu.

* (Camera Prussiei) primi in principiu casatori'a civile. In Romania libera s'a introdusu de multu. Căndu se va introduce la noi?

* (Imperatululu Austriei) decorà pre pasi'a Ali cu ordulu de brilantu alu St. Stefanu, éra pre bar. Prokesch cu crucea mare St. Stefanu.

* (S'a deschis concursu) pentru 8 posturi de concepisti la curtea de cassatiune, 4 cu salariu an. de 900 fl., și bani de cortelu 200 fl., 4 cu sal. an. de 800 fl., bani de cortelu 200 fl., totu atâte-a posturi de adjuncti de concepisti cu sal. an. de 500 fl. și bani de cort. 120 fl., mai de parte 18 posturi de concepisti la tribun. supr. curiei reg., 9 cu sal. an. de 900 fl. și b. de cort. 200 fl., éra 9 cu s. an. 800 fl. și b. de cort. 200 fl., și totu atâte-a posturi de adjuncti de concept. cu sal. an. de 500 fl. și bani de cort. 120 fl. Concurenti au sê dovedésca, că au absolvitu cursurile juridice și au facutu esamenele de statu și cele juridice; b) cei ce fecera censura advoc. au a dovedi cu documinte autentice prasea loru juridica; c) cei ce sciut perfectu, afara de limb'a magiara, vre-una d'in limbele: romana, serba, slovaca și rutena, voru fi preferiti. Petitiunile sunt a se trameta pana la 15 nov. la sediulu ministeriului de justitia; petitiunilo intrate dupa terminulu de susu, nu se voru luà in consideratiune.

* (Multiamita publica.) Subscriulu, in numele studintiloru d'in comun'a Sietinu, cari dederu in 27 augustu st. n. una representatiune teatrale in favorulu scoleloru de acolo, aducu multiamita cordiale urmatoriloru DD., cari binevoira a contribui la ajutorarea scoleloru memorate:

Adamu Becker 10 fl., Ioanu Becker 5 fl. Antonu Hidvéghy 3 fl., Stef. Draganu 5 fl., Adolfulu Szécsenyi 2 fl., Stef. Mihailovicu 2 fl., Vas. Marcovicu 2 fl., Dem.

Marcovicu 2 fl., Geor. Romanu 3 fl., Maur. Schwartz 1 fl., Geor. Achimasu 2 fl., Paulu Maioru 5 fl., Nic. Muresianu 1 fl., Nic. Bolchisiu 1 fl., Lazăru Gombó 1 fl., Geor. Bascanu 1 fl., Mihaiu Vastagu 5 fl., Andreiu Adami 50 cr., Ioanu Simonyi 50 cr., Ioanu Catoraci 2 fl., Ladislau Siprák 2 fl., Geor. Mudrity 4 fl., Ioanu Paulu 1 fl., Lud. Rafai 2 fl., Atan. Popovicu 1 fl., Ioanu Chinciu 1 fl., Geor. Gulesiu 1 fl. Mihaiu Draganu 1 fl., Paulu Halmagiu 1 fl., Const. Ianutiasu 2 fl., Mihaiu Sierbanu 2 fl., Ioanu Istinu 1 fl., Dem. Ionescu 2 fl., Vinc. Marcovicu 1 fl., N. Zahratnik 1 fl., Dem. Pilanu 1 fl., Ant. Laitik 1 fl., Sig. Rajla 3 fl., Nic. Barbora 1 fl., Mat. Kálmán 2 fl., Nic. Karácsonyi 4 fl., Nic. Bascanu 1 fl., Teod. Borlea 1 fl., S. Mannhain 2 fl., Mihaiu Mercea 1 fl., Geor. Széll 10 fl., Dem. Mudrity 2 fl., Tit. Bracoranu 2 fl., Ant. Antonescu 1 fl., S. Lutia 2 fl., Geor. Orosu 2 fl., Nic. Filimonu 5 fl., Ioanu Beke 1 fl., Petru Ionescu 2 fl., Ioanu Rusu 2 fl., Geor. Adamovicu 2 fl., Flore Margineanu 1 fl. 50 cr., Em. Popu 1 fl., Teod. Siclovanu 1 fl., Mihaiu Siclovanu 1 fl., Geor. Vesa 1 fl., Em. Kaufmann 50 cr., Maur. Schatteles 50 cr., Filipu Berg 50 cr., Ios. Zachariasu 1 fl., Lica Bataranu 1 fl., Ant. Popu 1 fl., Simeonu Jankai 2 fl., Pant. Szilágyi 2 fl., Ioanu Maioru 1 fl., Iac. Ardeleanu 1 fl., Teod. Popovicu 2 fl., Vas. Georghiesiu 1 fl. Sum'a incursa e 147 fl. v. a., d'in carea subtragandu-se erogatiunea de 60 fl. venitululu curatu e 87 fl. D'in sum'a acést'a fa-care d'intre cele trei scole romane a acceptatu pana acumu câte 24 fl. v. a.; scoala israelitica numai 7 fl., fiindu că numai forte putieni au contribuit la filantropia intreprindere; aumai remasu de impartitu 8 fl. v. a. Mai avemu de a multiamiti stimabilei familie de Adamu Becker, pentru că ni-a supeditatu obiectele cele mai necesarie pentru construirea scenei, apoi bravului romanu D. Mihaiu Vastagu, notariu alu comunei Sietimanu, pentru zelulu desvoltatu in favorea subscrierei ajutorieloru. — Arcadiu Popianu.

Sciri electrice.

Zara, 3 novemare. Magazinulu de provisiuni de aici deveni eri nopte prad'a focului. Nimic'a nu s'a potutu scapà d'in flacarele mistuitorie.

Cattaro, 2 nov. Unu batalionu de venatori d'imprensa cu regimentulu Ernestu și una compania de geniu, sub comand'a colonelului Fischer, dupa una lupta de trei ore, cu ajutoriulu rachetelor, au respinsu pre insurgenti de la Trinita pana d'in colo de Sulvar'a. Majorulu generalu Dormus inainta fără nice una pedeca pana la Poberdje. Capitanulu Böhm, care fu ranitu, a moritu.

Cattaro, 2 nov. Principele d'in Muntenegru protestà contr'a invinovatirei, că ar'fi datu ajutoriu rescolatiloru. Principele concede éra-si Muntenegreniloru a cercetà bazazalu de Cattaro și totu una data concede si esportulu victualieloru. Asta-di au trecut trupele cătra Budu'a.

Cattaro, 3 nov. Locuitorii d'in Risano fare desarmati; se dîce, că si districtulu Ubli voiesce sê se supuna. In lupt'a de eri dela Sulvar'a au cadutu 30 insurgenti morti și 100 raniti. Guvernatorulu generalu d'in Hercegovina a pusu unu pretiu insemnatu pre capulu lui Luc'a Vucalovicu.

Madridu, 3 nov. Este verosimilu, că se va ralléa starea de asediulu inca in ainte de alegerea regelui. Pana acum sunt in cortesu 142 partisani pentru candidarea ducelui de Genu'a.

Responsuri. Dnai Al. F. in Margau. Sê binevoiesci a te adresà cătra respectivulu editoriu inca una data pre cale privata. Daca nu ti vei ajunge scopulu, lu poti improcesua. Noi nu potemu a ne amestecà in afaceri private.

Concursu.

Prin infiintarea unei a trei-a scole in Varadi'a, comitatulu Timisiu, statiunea invetiatorésca d'in III-a clasa, si cea d'in filialulu Ciobeni au devenitu vacante.

Salariu pentru invetiatoriulu d'in clas'a III-a e 550 fl. v. a. in bani gat'a si cartieru liberu; — pentru invetiatoriulu d'in filialulu Ciobeni e 200 fl. v. a. in bani gat'a, cartieru liberu si 1/2 jugeru de gradina.

Concurenti sê-si tramita recursele loru prevediute cu atestatele recerute pana in 10 Noemvre a. c. st. n. la scaunulu scolaru localu; — limb'a propunerei in scole e cea romana.

Varadi'a, in 20 Oct. 1869.

2-3.

Scaunulu scolastecu comunalu d'in Varadi'a

Proprietariu, editoriu și redactoru respundietoriu.

ALESANDRU ROMANU.